

SAOPŠTENJE 131/2022

Datum objave:  
 21.09.2022.

# Bruto domaći proizvod Crne Gore

## 2021. godina

**Stopa realnog rasta bruto domaćeg proizvoda u 2021. godini iznosila je 13,0%.**

U ovom saopštenju objavljuju se rezultati obračuna bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) Crne Gore za 2021. godinu, po proizvodnoj i potrošnoj metodi, u tekućim i stalnim cijenama prema ESA 2010 metodologiji.

Bruto domaći proizvod Crne Gore u 2021. godini iznosio je 4 955 miliona eura, dok je u 2020. godini iznosio 4 186 miliona eura.

Bruto domaći proizvod po stanovniku u 2021. godini iznosio je 8 002 eura, dok je u 2020. godini iznosio 6 737 eura.

**Tabela 1.** Bruto domaći proizvod

	2020	2021
<b>1. Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama, mil. EUR</b>	4 186	4 955
<b>2. Stanovništvo, hilj.</b>	621,3	619,2
<b>3. Bruto domaći proizvod po stanovniku, EUR</b> <i>3= (1/2)</i>	6 737	8 002
<b>4. Bruto domaći proizvod u stalnim cijenama (cijene prethodne godine), mil. EUR</b>	4 193	4 731
<b>5. Realni rast BDP-a (%)</b> <i>(BDP u stalnim cijenama tekuće godine/BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100</i>	-15,3	13,0
<b>6. Nominalni rast BDP-a (%)</b> <i>(BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100</i>	-15,5	18,4
<b>7. Deflator (%)</b> <i>(BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u stalnim cijenama tekuće godine) x 100 - 100</i>	-0,2	4,7

Tabela 2. Bruto vrijednost proizvodnje i bruto dodata vrijednost u tekućim cijenama, 2020 – 2021.

u hilj. EUR

Klasifikacija djelatnosti		Bruto vrijednost proizvodnje		Intermedijalna potrošnja		Bruto dodata vrijednost	
		2020	2021	2020	2021	2020	2021
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	515 578	545 803	199 364	225 629	316 214	320 174
B	Vađenje rude i kamena	115 604	94 685	49 492	41 604	66 112	53 081
C	Prerađivačka industrija	512 370	612 353	340 329	421 437	172 041	190 916
D	Snabdijevanje električnom energijom	373 729	416 177	219 695	242 080	154 034	174 096
E	Snabdijevanje vodom	110 127	127 821	32 771	45 213	77 356	82 608
F	Građevinarstvo	1 109 536	982 681	855 201	748 266	254 335	234 415
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	995 939	1 151 024	453 690	480 400	542 249	670 624
H	Saobraćaj i skladištenje	328 091	420 825	180 335	236 284	147 756	184 541
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	229 040	676 590	146 220	350 652	82 820	325 938
J	Informisanje i komunikacije	286 174	336 830	119 745	164 051	166 428	172 779
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	303 953	317 156	125 995	118 634	177 958	198 522
L	Poslovanje nekretninama	373 062	399 362	107 537	127 407	265 525	271 955
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	342 390	409 742	181 955	226 255	160 435	183 488
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	127 345	167 747	51 198	87 556	76 147	80 191
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	494 809	485 129	167 355	146 850	327 454	338 279
P	Obrazovanje	212 832	251 597	23 597	24 593	189 235	227 005
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	276 442	302 346	92 306	98 689	184 136	203 657
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	149 475	183 049	85 922	118 859	63 554	64 190
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	72 067	73 344	28 309	28 292	43 758	45 052
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela	...	...	...	...	...	...
<b>Ukupno</b>		<b>6 928 564</b>	<b>7 954 261</b>	<b>3 461 015</b>	<b>3 932 751</b>	<b>3 467 548</b>	<b>4 021 511</b>
<b>Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode</b>						718 005	933 607
<b>BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)</b>						<b>4 185 553</b>	<b>4 955 116</b>

**Tabela 3.** Indeksi nominalnog rasta, struktura BDP-a i bruto dodata vrijednost u tekućim cijenama, 2020 - 2021. godina

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)		Indeksi nominalnog rasta <sup>1</sup>	Struktura BDP- a (%)	
		2020	2021		2020	2021
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	316 214	320 174	101,3	7,6	6,5
B	Vađenje rude i kamena	66 112	53 081	80,3	1,6	1,1
C	Prerađivačka industrija	172 041	190 916	111,0	4,1	3,9
D	Snabdijevanje električnom energijom	154 034	174 096	113,0	3,7	3,5
E	Snabdijevanje vodom	77 356	82 608	106,8	1,8	1,7
F	Građevinarstvo	254 335	234 415	92,2	6,1	4,7
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	542 249	670 624	123,7	13,0	13,5
H	Saobraćaj i skladištenje	147 756	184 541	124,9	3,5	3,7
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	82 820	325 938	393,5	2,0	6,6
J	Informisanje i komunikacije	166 428	172 779	103,8	4,0	3,5
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	177 958	198 522	111,6	4,3	4,0
L	Poslovanje nekretninama	265 525	271 955	102,4	6,3	5,5
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	160 435	183 488	114,4	3,8	3,7
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	76 147	80 191	105,3	1,8	1,6
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	327 454	338 279	103,3	7,8	6,8
P	Obrazovanje	189 235	227 005	120,0	4,5	4,6
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	184 136	203 657	110,6	4,4	4,1
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	63 554	64 190	101,0	1,5	1,3
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	43 758	45 052	103,0	1,0	0,9
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela	...	...	...	...	...
<b>Ukupno</b>		<b>3 467 548</b>	<b>4 021 511</b>	<b>116,0</b>	<b>82,8</b>	<b>81,2</b>
<b>Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode</b>		718 005	933 607	130,0	17,2	18,8
<b>BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)</b>		<b>4 185 553</b>	<b>4 955 116</b>	<b>118,4</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

<sup>1</sup> Indeks nominalnog rasta = (BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) \* 100

Tabela 4. Bruto dodata vrijednost, u tekućim i stalnim cijenama, 2021. godina

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)		
		Tekuće cijene 2020	Tekuće cijene 2021	Stalne cijene 2021
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	316 214	320 174	314 697
B	Vađenje rude i kamena	66 112	53 081	56 550
C	Prerađivačka industrija	172 041	190 916	188 227
D	Snabdijevanje električnom energijom	154 034	174 096	167 127
E	Snabdijevanje vodom	77 356	82 608	79 903
F	Građevinarstvo	254 335	234 415	242 127
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	542 249	670 624	656 189
H	Saobraćaj i skladištenje	147 756	184 541	181 570
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	82 820	325 938	308 723
J	Informisanje i komunikacije	166 428	172 779	175 097
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	177 958	198 522	184 381
L	Poslovanje nekretninama	265 525	271 955	268 977
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	160 435	183 488	180 575
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	76 147	80 191	77 555
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	327 454	338 279	342 015
P	Obrazovanje	189 235	227 005	196 983
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	184 136	203 657	197 782
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	63 554	64 190	64 274
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	43 758	45 052	44 085
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela	...	...	...
<b>Ukupno</b>		<b>3 467 548</b>	<b>4 021 511</b>	<b>3 926 837</b>
<b>Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode</b>		<b>718 005</b>	<b>933 607</b>	<b>804 658</b>
<b>BRUTO DOMAĆI PROIZVOD</b>		<b>4 185 553</b>	<b>4 955 116</b>	<b>4 731 495</b>

Tabela 5. Bruto dodata vrijednost i struktura BDP-a u stalnim cijenama, 2021. godina

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)	Struktura BDP-a (%)
		2021	2021
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	314 697	6,7
B	Vađenje rude i kamena	56 550	1,2
C	Prerađivačka industrija	188 227	4,0
D	Snabdijevanje električnom energijom	167 127	3,5
E	Snabdijevanje vodom	79 903	1,7
F	Građevinarstvo	242 127	5,1
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	656 189	13,9
H	Saobraćaj i skladištenje	181 570	3,8
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	308 723	6,5
J	Informisanje i komunikacije	175 097	3,7
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	184 381	3,9
L	Poslovanje nekretninama	268 977	5,7
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	180 575	3,8
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	77 555	1,6
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	342 015	7,2
P	Obrazovanje	196 983	4,2
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	197 782	4,2
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	64 274	1,4
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	44 085	0,9
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela	...	...
<b>Ukupno</b>		<b>3 926 837</b>	<b>83,0</b>
<b>Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode</b>		<b>804 658</b>	<b>17,0</b>
<b>BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)</b>		<b>4 731 495</b>	<b>100,0</b>

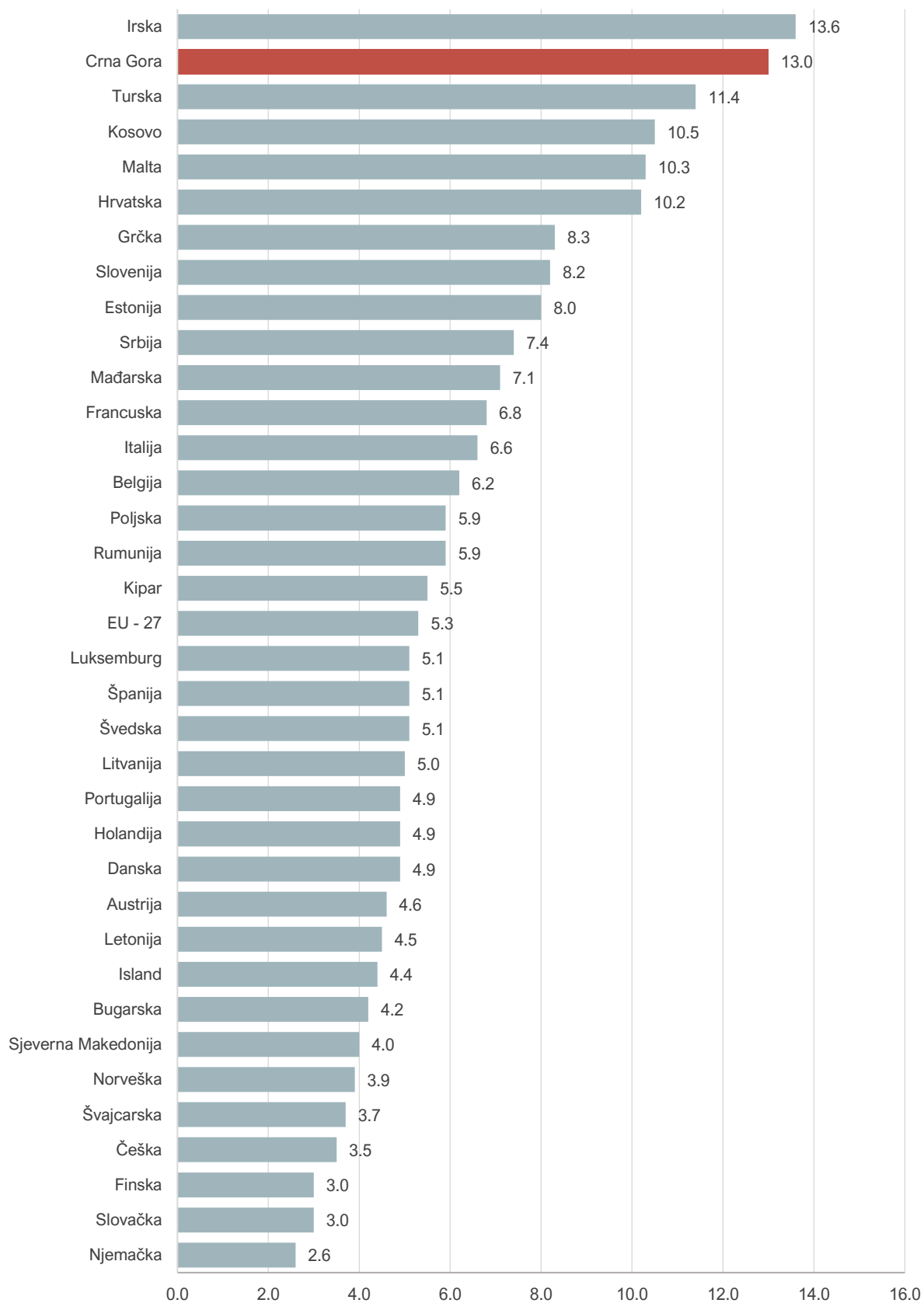
Tabela 6. Struktura BDP-a po kategorijama potrošnje u tekućim cijenama, 2020 - 2021. godina

Kategorije potrošnje		Vrijednost (hilj. EUR)		Struktura BDP-a (%)	
		2020	2021	2020	2021
<b>1 = (1.1+1.2)</b>	<b>Finalna potrošnja</b>	<b>4 345 703</b>	<b>4 593 709</b>	<b>103,8</b>	<b>92,7</b>
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	3 399 698	3 617 087	81,2	73,0
1.2 = (a+b)	Potrošnja države	946 006	976 622	22,6	19,7
a)	<i>individualna</i>	465 847	505 193	11,1	10,2
b)	<i>kolektivna</i>	480 159	471 429	11,5	9,5
<b>2</b>	<b>Bruto investicije u osnovna sredstva</b>	<b>1 166 087</b>	<b>1 096 167</b>	<b>27,9</b>	<b>22,1</b>
<b>3</b>	<b>Promjene zaliha</b>	<b>139 235</b>	<b>224 615</b>	<b>3,3</b>	<b>4,5</b>
<b>4 = (4.1-4.2)</b>	<b>Saldo izvoza i uvoza roba i usluga</b>	<b>- 1 465 473</b>	<b>-959 374</b>	<b>-35,0</b>	<b>-19,4</b>
<b>4.1 = (a+b)</b>	<b>Izvoz roba i usluga</b>	<b>1 088 105</b>	<b>2 122 492</b>	<b>26,0</b>	<b>42,8</b>
a)	<i>izvoz roba</i>	408 968	525 791	9,8	10,6
b)	<i>izvoz usluga</i>	679 138	1 596 701	16,2	32,2
<b>4.2 = (a+b)</b>	<b>Uvoz roba i usluga</b>	<b>2 553 578</b>	<b>3 081 866</b>	<b>61,0</b>	<b>62,2</b>
a)	<i>uvoz roba</i>	2 050 985	2 440 987	49,0	49,3
b)	<i>uvoz usluga</i>	502 593	640 879	12,0	12,9
<b>5 = (1+2+3+4)</b>	<b>BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)</b>	<b>4 185 553</b>	<b>4 955 116</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Tabela 7: Struktura BDP-a po kategorijama potrošnje u stalnim cijenama, 2020 - 2021. godina

Kategorije potrošnje		Vrijednost (hilj. EUR)		Struktura BDP-a (%)	
		2020	2021	2020	2021
<b>1 = (1.1+1.2)</b>	<b>Finalna potrošnja</b>	<b>4 257 412</b>	<b>4 487 662</b>	<b>101,5</b>	<b>94,8</b>
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	3 369 443	3 537 374	80,4	74,8
1.2 = (a+b)	Potrošnja države	887 968	950 288	21,2	20,1
a)	<i>individualna</i>	413 978	487 158	9,9	10,3
b)	<i>kolektivna</i>	473 990	463 130	11,3	9,8
<b>2</b>	<b>Bruto investicije u osnovna sredstva</b>	<b>1 190 266</b>	<b>1 022 594</b>	<b>28,4</b>	<b>21,6</b>
<b>3</b>	<b>Promjene zaliha</b>	<b>180 515</b>	<b>145 605</b>	<b>4,3</b>	<b>3,1</b>
<b>4 = (4.1-4.2)</b>	<b>Saldo izvoza i uvoza roba i usluga</b>	<b>-1 435 276</b>	<b>-924 367</b>	<b>-34,2</b>	<b>-19,5</b>
<b>4.1 = (a+b)</b>	<b>Izvoz roba i usluga</b>	<b>1 136 509</b>	<b>1 978 835</b>	<b>27,1</b>	<b>41,8</b>
a)	<i>izvoz roba</i>	449 168	458 585	10,7	9,7
b)	<i>izvoz usluga</i>	687 341	1 520 250	16,4	32,1
<b>4.2 = (a+b)</b>	<b>Uvoz roba i usluga</b>	<b>2 571 785</b>	<b>2 903 202</b>	<b>61,3</b>	<b>61,4</b>
a)	<i>uvoz roba</i>	2 070 318	2 280 501	49,4	48,2
b)	<i>uvoz usluga</i>	501 467	622 700	12,0	13,2
<b>5 = (1+2+3+4)</b>	<b>BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)</b>	<b>4 192 916</b>	<b>4 731 495</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Grafik 1. Međunarodni pregled stopa realnog rasta BDP-a, 2021. godina



Podaci o stopama realnog rasta BDP-a koje objavljuje EUROSTAT nalaze se na internet adresi:  
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00115/default/table?lang=en>

## METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Korišćena metodologija je u skladu sa Sistemom nacionalnih računa (SNA 2008) i Evropskim sistemom nacionalnih računa (ESA 2010).

ESA 2010 definiše koncepte, definicije i računovodstvena pravila koja se primjenjuju za obračun podataka nacionalnih računa u cilju postizanja međunarodne uporedivosti. ESA 2010 predstavlja skup međusobno povezanih i konzistentnih tabela, računa, klasifikacija i bilansa koji predstavljaju statističko-dokumentacionu osnovu za praćenje privrednih aktivnosti.

Bruto domaći proizvod (BDP) mjeri ukupnu vrijednost dobara i pruženih usluga koje su proizvele rezidentne institucionalne jedinice.

Klasifikacija ekonomskih jedinica po djelatnostima u skladu je sa Klasifikacijom djelatnosti KD 2010, koja je usklađena sa Klasifikacijom ekonomskih djelatnosti Evropske zajednice (NACE Rev.2).

### Metodologija obračuna

Uprava za statistiku sprovodi obračun BDP-a po proizvodnoj i potrošnoj metodi i obračuni su međusobno nezavisni.

Obračun BDP-a uključuje sve djelatnosti unutar granica proizvodnje definisane metodologijama SNA 2008 i ESA 2010 i obuhvata cjelokupnu teritoriju Crne Gore.

Procjena neobuhvaćene ekonomije djelimično je uključena u obračun BDP-a.

### Proizvodna metoda

Osnovne kategorije obračuna BDP-a po proizvodnoj metodi su:

Bruto vrijednost proizvodnje se definiše kao tržišna vrijednost svih proizvedenih roba i usluga. Obračunata je po djelatnostima u približnim osnovnim cijenama, jer su sve subvencije tretirane kao subvencije na proizvode i uzete u obračun na nivou nacionalne ekonomije.

Intermedijalna potrošnja po nabavnim cijenama je vrijednost proizvoda i usluga koji se transformišu, koriste ili troše u procesu proizvodnje.

Bruto dodata vrijednost predstavlja razliku između bruto vrijednosti proizvodnje i intermedijalne potrošnje.

Bruto domaći proizvod u tržišnim cijenama iskazuje vrijednost svih proizvedenih dobara i usluga rezidentnih jedinica, tj. zbir bruto dodatih vrijednosti po djelatnostima i poreza na proizvode umanjene za subvencije na proizvode.

U obračun intermedijalne potrošnje po djelatnostima uključene su usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene (FISIM) čime je obračun BDP-a usklađen sa Evropskim standardima.

### Tekuće cijene

Obračun bruto dodate vrijednosti u tekućim cijenama najvećim dijelom zasniva se na podacima Finansijskih iskaza (Bilans uspjeha i Statistički aneks) za privredna društva i druga pravna lica i podacima redovnih statističkih istraživanja.

Kvalitet podataka Finansijskih iskaza je poboljšao dodatnim procjenama uz korišćenje podataka iz statistike poljoprivrede, industrije, građevinarstva, trgovine na veliko i malo, turizma, saobraćaja i ostalih statistika. Takođe, korišćeni su i administrativni podaci Centralne banke Crne Gore, Uprave prihoda i carina i Ministarstva finansija.

Korišćeni podaci prilagođeni su metodološkim zahtjevima ESA 2010, a u pojedinim slučajevima su izvršene procjene na osnovu raspoloživih podataka.

### Stalne cijene

Obračun BDP-a po proizvodnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Za sektor Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode dvostruke deflacije, a za ostale sektore primijenjen je metod jednostruke ekstrapolacije.

### Potrošna metoda

#### Tekuće cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi u tekućim cijenama zasniva se na podacima iz redovnih istraživanja Uprave za statistiku, Ministarstva finansija, Centralne banke Crne Gore, Uprave prihoda i carina.



Za obračun lične potrošnje domaćinstava korišćeni su podaci iz redovnih istraživanja Uprave za statistiku, kao i iz različitih administrativnih i ostalih raspoloživih izvora. Korišćena je COICOP klasifikacija na četvrtom nivou. Za obračun lične potrošnje domaćinstava primijenjen je metod Robnih tokova (Commodity flow approach) koji predstavlja balans svih tokova roba i usluga proizvedenih i uvezenih na jednoj strani i korišćenih i izvezenih na drugoj strani.

Podaci o izdacima države izračunati su na osnovu podataka Ministarstva finansija i Završnog računa budžeta Crne Gore. Individualna potrošnja države obuhvata rashode za obrazovanje, zdravstvo, socijalnu zaštitu, sport, kulturu i rekreaciju. Ostali rashodi države predstavljaju kolektivnu potrošnju (opšte javne službe, vojna i civilna odbrana sa ministarstvom, stambeno-komunalni poslovi i sl.).

Bruto investicije u osnovna sredstva obračunate su na osnovu metode Robnih tokova (Commodity flow approach), korišćenjem podataka iz redovnih statističkih istraživanja i finansijskih iskaza privrednih društava.

Podaci o izvozu i uvozu roba i usluga zasnivaju se na podacima Bilansa plaćanja Centralne banke Crne Gore.

#### Stalne cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Na osnovu raspoloživih podataka obračun je izvršen u stalnim cijenama primjenom metode ekstrapolacije za potrošnu kategoriju Potrošnja države, a za sve ostale potrošne kategorije obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode deflacije.

Podaci se publikuju shodno [Kalendaru objavljivanja podataka](#).

Prilikom korišćenja podataka navesti: „Izvor podataka: Uprava za statistiku - MONSTAT“

*Više podataka, kao i detaljna metodološka objašnjenja možete naći u sekciji: [Godišnji bruto domaći proizvod](#)*